

ת"פ 54903/09/12 - מדינת ישראל נגד אילן פורטנוב

בית משפט השלום בבאר שבע

י"א אדר תשע"ה
02 מרץ 2015

ת"פ 54903-09-12 מדינת ישראל נ' פורטנוב
תיק חיצוני: פמ"ד 9907/12

לפני המאשימה
כב' השופט רון סולקין
מדינת ישראל באמצעות פמ"ד - עו"ד הינד נאבלסי ועו"ד
מוחמד אלעמור

נגד הנאשם
אילן פורטנוב ע"י ב"כ עו"ד אורלי אמוץ

גזר דין

כתב האישום והסדר הטיעון

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירות כדלקמן:

- זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 418 סיפא לחוק העונשין, תשל"ז - 1977;
- שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 420 ביחד עם סעיף 418 סיפא לאותו חוק;
- נסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 415 סיפא לאותו חוק.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן ת/1, בהן הודה הנאשם במסגרת הסדר טיעון, לאחר שמפקד מחוז דרום בשירות בתי הסוהר הורה על הפסקה מנהלית של עבודות שירות שריצה הנאשם בגין היעדרויות חוזרות ונשנות מצדו, ועל ריצוי העונש מאחורי סורג ובריח, הגיש הנאשם, באמצעות ב"כ, בתאריך 10/07/11, עתירת אסיר לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע (עת"א 14851-07-11) וצירף לה תצהיר כוזב, בו הצהיר כי קיבל אישורי מחלה לכל תקופת היעדרותו.

לקראת הדיון בעתירה, עובר ליום 01/11/11 זייף הנאשם, בעצמו או באמצעות אחר, 27 מסמכים הנחזים להיות אישורים רפואיים בעבור 111 ימי מחלה, אשר ניתנו, לכאורה, על ידי ד"ר יהודית גאוכמן.

הנאשם הגיש לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע את האישורים המזויפים בכוונה להטות את בית המשפט ולהביא לביטול ההפסקה מנהלית של עבודות השירות.

בסופו של דבר, בעקבות חשיפת הפרשה, ביקש הנאשם למחוק את עתירתו לבית המשפט.

תחילה כפר הנאשם בעובדות כתב האישום וטען, כי המסמכים הרפואיים שהוגשו במסגרת העתירה היו אותנטיים ולא מזויפים.

במועד שנקבע לתחילת שמיעת ההוכחות הציגו הצדדים הסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום, והנאשם הורשע על פי הודאתו.

הסדר הטיעון, המפורט בטופס 2/ת, לא כלל הסכמות לענין העונש, ואולם הוסכם בין הצדדים, כי הנאשם ישלח לחקירת שירות המבחן למבוגרים, תוך שהתביעה ציינה, כי עמדתה הענשית הינה מאסר בפועל, וכי איננה מתחייבת להמלצות התסקיר.

ראיות לעונש ותסקיר שירות המבחן למבוגרים

לחובת הנאשם עבר פלילי, כעולה מהראיה שהציגה התביעה לענין העונש (ת/3). הנאשם הורשע בעברו בלא פחות מ-4 עבירות של הפרת הוראה חוקית; בעבירה של סחר בסמים מסוכנים; וכן בעבירות של איומים ותקיפה.

ההגנה לא הגישה ראיות לעונש, ואולם, במהלך פרשת העונש, הציגה הסניגור אישור לימודים של רעית הנאשם כסטודנטית במכללת אשקלון, וכן מסמכים בנוגע לטיפול פוריות שעוברים הנאשם ורעיתו.

בענינו של הנאשם הוגש תסקיר שירות המבחן, המפרט את נסיבותיו האישיות. הנאשם כבן 22 שנה, נשוי ועובד במחסן עצים. הפסיק את לימודיו בכיתה י'. התקשה לתפקד במסגרות והיה מעורב בפלילים מגיל צעיר. לא גויס לצה"ל. נישא לרעיתו בגיל 19.

בעבר, במסגרת הסתבכותו בפלילים, נערכו עמו מספר נסיונות טיפוליים מטעם שירות המבחן, אך שיתוף הפעולה שלו היה חלקי והנסיונות לא צלחו.

הנאשם נטל אחריות על העבירה שביצע וסיפר, כי עבר את העבירה על רקע קשייו לרצות מאסר בעבודות שירות ומתוך חשש כי ישלח למאסר. בסופו של דבר, ריצה מאסר בפועל חלק עבודות השירות.

שירות המבחן התרשם, כי ברקע לביצוע העבירה עומדים, בין היתר, מערכת ערכים מוסרית לקויה; קושי להציב גבולות להתנהגותו של הנאשם; קושי לעמוד בפיתוי. שירות המבחן התרשם מרמת סיכון בינונית להישנות עבירות, וזאת לנוכח אימוץ נורמות התנהגות עוברת חוק.

יחד עם זאת, לנוכח גילו הצעיר של הנאשם; נישואיו והשתלבותו בעבודה - המליץ שירות המבחן, בסופו של דבר, על ענישה שיקומית במאסר קצר שירוצה בעבודות שירות, בצירוף עונש מאסר מותנה מרתיע ומציב גבולות.

טענות הצדדים

התביעה הגישה טיעוניה לעונש שבכתב (ת/4). התביעה מדגישה את הפגיעה החמורה בערך שלטון החוק ובמעמדן של רשויות השלטון. התביעה טוענת, כי מדובר בעבירות מתוחכמות שבוצעו לאחר תכנון. התביעה מבקשת ליתן משקל לשיקול הרתעת הרבים. לאור התנהלות הנאשם, אין התביעה סבורה, כי ניתן כלל לשקול עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות. סיכומו של דבר, עותרת התביעה למתחם ענישה שינוע בין שנה ועד 3 שנות מאסר לריצוי בפועל, מבקשת לגזור דינו של הנאשם על הצד הבינוני של המתחם, וכן להשית עליו מאסר על תנאי ארוך ומרתיע וקנס.

ההגנה הדגישה את גילו הצעיר של הנאשם; את משך הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה; את נסיבותיו האישיות של הנאשם ואת כבדת הדרך שעבר מאז ביצוע העבירות. ההגנה טוענת, כי הנאשם חסך מזמנו של בית המשפט. ההגנה עותרת לאמץ המלצת שירות המבחן למאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

בדברו האחרון, הביע הנאשם חרטה וטען כי התבגר ולמד לקח מאז הפרשה.

דין והכרעה

העבירות שעבר הנאשם, חמורות הן. יש בהן כדי לחתור תחת שלטון החוק, וביחוד תחת תפקודה התקין של מערכת המשפט. שהרי, הליכים משפטיים רבים, בתחומים שונים, נסמכים על תצהירים המוגשים על ידי הצדדים ועל מסמכים המצורפים להם. אין בידי המערכת התעצומות הנדרשות כדי לוודא אמיתותם של התצהירים והאותנטיות של כל מסמך שמוגש. ההנחה היא, כי אזרח מן השורה ירתע מלהצהיר עובדות כוזבות במפגיע, או לצרף מסמכים מזויפים.

הקושי בגיליון של עבירות מסוג זה, המתעצם לאור היעדר משאבים מתאימים, והפוטנציאל ההרסני של הגשת תצהירים כוזבים או מסמכים מזויפים לבית המשפט - דבר שעלול להביא לעיוות הדין, עיוות הצדק ומתן הכרעות משפטיות שגויות - מחייבים העברת מסר תקיף וחד משמעי בדמות ענישה מרתיעה, במישור המעשה, כלפי כל מי שיהיה לבצען.

להלן תובא סקירה של פסיקת בתי המשפט בנוגע לנאשמים שביצעו עבירות מאותו הסוג:

- בפסק דינו של בית המשפט העליון רע"פ 2863/10 **אברמשוילי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים), אושר פסק דין של בית המשפט המחוזי בתל-אביב בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים, במסגרתו הוחמר ענשו של נאשם אשר הגיש צוואה מזויפת לבית המשפט, בליווי תצהיר כוזב ל-4 שנות מאסר בפועל וקנס כספי בן 40,000 ₪;
- בגזר הדין ת.פ. (תל-אביב) 1310-04-11 **מדינת ישראל נ' סמיונוב ואח'** (פורסם במאגרים) נדונו שני נאשמים שהורשעו בעבירות מרמה וזיוף, אשר באו ידי ביטוי בזיוף חוזה מכר דירה, במסירת תצהירי שקר לבית המשפט וכן מסירת עדות כוזבת - לעונשי מאסר בפועל בני 40 חדשים ו-24 חדשים. בית המשפט שם קבע מתחם ענישה המגיע עד 60 חדשי מאסר בפועל בגין אותה מסכת עבירות;
- בפסק הדין של בית המשפט העליון ע.פ. 7160/10 **סמילא נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים) נדון נאשם אשר הגיש לרשם החברות מסמכים מזויפים במטרה להעבירה מניות ונכסים מבעליהם לעונש מאסר בפועל בן 5 שנים וכן עיצומים כספיים בסך כולל בן 170,000 ₪;
- בפסק הדין ע.פ. (תל-אביב) 32283-11-09 **שקדי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים) החמיר בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים, עונשו של נאשם, ללא עבר פלילי משמעותי, שזייף מסמכים במטרה להעביר בעלות בדירה, לעונש מאסר בפועל בן 38 חדשים ועיצום כספי בסך 250,000 ₪, זאת תוך הדגשה כי ערכאת הערעור אינה ממצה הדין עם הנאשם;
- בגזר הדין ת.פ. (תל-אביב) 2347-03-10 **מדינת ישראל נ' רימון** (פורסם במאגרים) נדון נאשם בן 72 שנה בגין עבירות זיוף ומרמה, שהתבטאו בזיוף מסמכים במטרה למשוך כספים בשם אחר, ל-47 חדשי מאסר בפועל (כולל מאסרים מותנים בחופף) ועיצום כספי בסך 300,000 ₪;
- בגזר הדין ת.פ. (תל-אביב) 28241-07-10 **מדינת ישראל נ' פדלון** (פורסם במאגרים) נדון נאשם שהגיש לבית המשפט צוואה מזויפת, תצהירים כוזבים ומסר עדות שקר, לעונש מאסר בפועל בן 27 חדשים ועיצומים כספיים בסך כולל בן 415,000 ₪;
- בגזר הדין ת.פ. (תל-אביב) 13932-08-09 **מדינת ישראל נ' אבירם** (פורסם במאגרים) נדון נאשם אשר מסר שטר מזויף ללשכת ההוצאה לפועל למימוש וכן תצהיר כוזב לעונש מאסר בפועל בן 20 חדשים ועיצומים כספיים בסך כולל בן 285,000 ₪;
- בגזר הדין ת.פ. (נצרת) 5849-11-12 **מדינת ישראל נ' נוהי** (פורסם במאגרים) נדון נאשם אשר הורשע

בעבירות של זיוף, מרמה, התחזות לאחר ועוד, בגין כך שזייף מסמך במטרה להתחמק מהתיצבות לריצוי מאסר בפועל שהוטל עליו, לעונש מאסר בפועל בן 12 חדשים;

· בגזר הדין ת.פ. (ירושלים) 2982/99 **מדינת ישראל נ' אברג'ל** (פורסם במאגרים) נדון נאשם שהורשע בעבירות של זיוף, מרמה, בידוי ראיות ועדות שקר, בכך שהציג לבית המשפט חוזה מזויף ובהתאם לו טען כי רשאי להחזיק בדירה, לעונש מאסר בפועל בן 7 חדשים. יצוין, כי באותו מקרה המדובר היה בנאשם הסובל מנכות משמעותית, ומבעיות רפואיות לרבות בעיות בתחום ברה"ן;

· בגזר הדין ת.פ. (חי') 1536/08 **מדינת ישראל נ' הירש** (פורסם במאגרים) נדון נאשם שהורשע בעבירות מרמה, זיוף, מסירת עדות שקר ועוד, בגין זיוף תעודת משיט ורשיון שיט לצורך הגשת תביעה לבית המשפט הנסמכת על פוליסת ביטוח שבטחה את כלי השיט, לעונש מאסר בן 6 חדשים שירוצה בדרך של עבודות שירות, ועיצום כספי בן 10,000 ₪. גם שם נימק בית המשפט את הענישה המקלה בשיהוי ניכר, כאשר מאז ביצוע העבירות חלפו למעלה מ-8 שנים, הנאשם סיים לימודי משפטים ועבר את מבחני לשכת עוה"ד;

· בפסק דינו של בית המשפט העליון רע"פ 2847/10 **צור נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים) אושר פסק דין של בית המשפט המחוזי תל-אביב בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים, במסגרתו הוקל עונשו של נאשם אשר הורשע בעבירות זיוף, מרמה ומתן עדות שקר למאסר בן 4 חדשים שירוצה בדרך של עבודות שירות ולעיצומים כספיים בסך כולל בן 20,000 ₪. יצוין, כי אחד הנימוקים המרכזיים להקלה בעונש היה נוסנות העבירות, אשר בוצעו 9 שנים קודם לכן.

בהתאם לפסיקה שהובאה לעיל, מעמיד בית המשפט את מתחם הענישה בגין העבירות בהן הורשע הנאשם, בנסיבות שענינן הגשת תצהיר כוזב או מסמכים מזויפים לבית המשפט ככוונה להטות תוצאתו של הליך שיפוטי, בן מאסר בפועל בן מחצית השנה ועד למאסר בפועל בן 5 שנים. רוחב המתחם נובע מהשוני הרב בנסיבות ביצוע עבירות אלה ומההבדל במשמעויות ובנפקויות ההליכים המשפטיים השונים שבכוונת מבצעי העבירה להטות.

קביעת הענישה הספציפית במסגרת המתחם נעוצה במידת התעוזה והתחכום בביצוע העבירות; בסוג ההליך המשפטי ומשמעויותיו; במשך הזמן בו המשיך העברין במעשי הזיוף והמרמה; בהיקף מעשי המרמה והזיוף וסדרתיותם; בעברו הפלילי של הנאשם ובנסיבותיו האישיות.

בראש טבלת הענישה, מצויים מעשי זיוף ומרמה העלולים להביא לפגיעה כלכלית בהיקף ניכר או לעיוות דין במשפט בעל השלכות ציבוריות רחביות. ככל שמדובר על מקרה בעל שלכות מצומצמות יותר, קטנה מידת החומרה במסגרת המתחם.

במקרה דנן, הגם שמדובר בזיוף מספר רב של מסמכים ובהגשת תצהיר כוזב, ניתן לומר, כי המדובר בפרשה בעלת השלכות שאינן רחבות במיוחד, ועיקר מטרותן - נסיונו של הנאשם לחמוק מריצוי מאסר שאיננו ארוך, בין כתלי בית

האסורים. הפרשה נקודתית ואין נתונים על פעילות סדרתית בתחום המרמה והזיוף. אין גם נתונים על תועלת כלכלית משמעותית שאמור היה הנאשם להפיק כתוצאה מביצוע העבירות (אם כי ברי, כי המצאותו של הנאשם מחוץ לכתלי בית האסורים מאפשרת לו לעבוד ולהתפרנס ומעניקה לו יתרונות כלכליים).

כאשר עלו חשדות בנוגע למעשיו של הנאשם, נסוג מההליך המשפטי שנפתח על ידו.

הנאשם אף הודה בעבירות, אם גם לאחר שכפר בתחילה.

כל אלה מטים הכף לכיוון עונש מתון במסגרת המתחם.

מאידך, הנאשם בעל עבר פלילי לא מבוטל, בתחומים מגוונים של פעילות עברנית, ובאמתחתו אף ארבע הרשעות קודמות בעבירות של הפרת הוראה חוקית, מה שמצביע על יחס מתמשך של זלזול בהוראות של ערכאות שיפוטיות ומכאן גם פגיעה במעמדו של שלטון החוק. הנאשם זייף חתימה של גורם רפואי מוסמך בעזות מצח, במטרה לחמוק מן הדין, ואלמלא היה מתגלה הזיוף - עלול היה, אכן, לחמוק מריצוי עונש המאסר בין כתלי בית האסורים. כל אלה מטים הכף לכיוון החמרה במסגרת מתחם הענישה.

אמנם, ממליץ תסקיר שירות המבחן לנקוט בענישה שיקומית, בדמות מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, כלפי הנאשם. ואולם, בית המשפט אינו מוצא לאמץ המלצת שירות המבחן לענין זה. ראשית, יש לציין, כי לא נקבעה בתסקיר פרוגנוזה טיפולית ולא הומלץ לשלב הנאשם בטיפול כלשהו.

שנית, ידוע, ששירות המבחן שוקל את נסיבותיו האישיות של הנאשם, ואולם על בית המשפט ליתן משקל גם לאינטרס הציבורי, הן מבחינת עיקרון ההלימה והן בנוגע להרתעת הרבים, כפי שפורט לעיל.

האיזון בין השיקולים השונים שפורטו מצביע לכיוון ענישה שהינה אמנם על הצד הנמוך של המתחם, אך לא ברף התחתון שלו.

מעבר לנדרש יצוין, כי הטלת עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, אליו עותרת ההגנה, איננה מתקבלת על הדעת, מקום בו עבר הנאשם את העבירה במטרה להטות את הדין בבית המשפט וגם להציג מצג כוזב כלפי הממונה על עבודות השירות, שהיה המשיב בעתירה. עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות הנו עונש שיקומי, אשר מובלעת בתוכו הנחה, כי ניתן ליתן אמון בנאשם שירצה עונש זה. במקרה זה, הוכיח הנאשם, הלכה למעשה, כי אינו ראוי שינתן בו אמון כזה.

והרי, גם עונש המאסר הקודם שהוטל עליו במסגרת עבודות שירות, הופקע בסופו של דבר, כך שהעונש שיוטל כאן לא יהיה מאסרו הראשון בין כתלי בית האסורים.

לנוכח כל המפורט, רואה בית המשפט להטיל על הנאשם הענשים הבאים:

- א. 10 חדשי מאסר לריצוי בפועל;
- ב. 12 חדשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירות בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ט' סימנים א', ב'; או פרק יא' סימנים ו', ז';
- ג. קנס בסך 10,000 ₪ או 75 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בעשרה שיעורים שווים ורצופים החל מיום 01.01.2016 ובכל 01 לחודש שלאחר מכן.

הנאשם יתיצב לריצוי מאסרו כעת.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, י"א אדר תשע"ה, 02 מרץ 2015, במעמד הצדדים.